

супровідну участь керівника, сприяє мотивації студента до виконання позанавчальної діяльності та формуванню принципу самостійності, що забезпечує розвиток навичок самоорганізації та професійної відповідальності.

Автором надано пояснення значущості принципів практичної спрямованості та зв'язку з навчальним процесом, які полягають у необхідності здійснення діяльності, що ґрунтується на спеціалізованій практиці для розвитку професійних компетенцій.

У процесі дослідження виокремлено внутрішні принципи позанавчальної діяльності, серед яких: застосування нових методів, технологічних підходів (інтерактивність і креативність); використання у практиці позанавчальної діяльності знань різних навчальних дисциплін (міждисциплінарність); а також розвиток навичок командної роботи.

Ключові слова: позанавчальна діяльність, соціальний та професійний напрям, практичний досвід, особистісні якості студента, міжособистісна взаємодія, академічна діяльність, керівник (консультант), самоорганізація, мотивування.

УДК 37.035-057.875:316.46-047.22:061.2(477)

**THE ROLE OF YOUTH PROGRAMS IN THE FORMATION OF
LEADERSHIP COMPETENCE OF HIGHER EDUCATION STUDENTS IN
YOUTH CENTERS OF UKRAINE**

**РОЛЬ МОЛОДІЖНИХ ПРОГРАМ У ФОРМУВАННІ ЛІДЕРСЬКОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В МОЛОДІЖНИХ
ЦЕНТРАХ УКРАЇНИ**

Ельміра Чепіга

здобувачка 2 курсу третього
(освітньо-наукового) рівня
вищої освіти освітньої програми
«Освітні, педагогічні науки»
E-mail: elmira18chepiga@gmail.com
ORCID 0009-003-3688-3861
ДВНЗ «Донбаський державний
педагогічний університет», Україна

Elmira Chepiga

getter of the 2st year of the third
(educational and scientific) level of higher
education of the educational program
«Educational and Pedagogical Sciences»
E-mail: elmira18chepiga@gmail.com
ORCID 0009-003-3688-3861
SHEI “Donbas State Pedagogical
University”, Ukraine

ABSTRACT

The article is a study of existing programs and methods used in youth centers to develop leadership skills. It is the centers that create unique opportunities for young people to develop their talents, expand their knowledge and skills, and actively influence social processes. They have become platforms for young people to interact with society. In today's world, there is a growing demand for professionals who not only have a high level of professional competence, but also are able to find an approach to the audience, lead teams and inspire others to achieve common goals. The ability to make informed decisions, possess self-organization skills, and demonstrate leadership qualities in a timely and appropriate manner are very important for higher education students.

Leadership skills are becoming especially relevant in the context of modern changes, as they contribute to ensuring the quality of educational organizations, achieving a balance between flexibility and stability, creativity and efficiency. Leadership skills are one of the key competencies required for successful professional activity in the modern world. The labor market is undergoing dynamic changes, which is why people who are able to ensure effective management and communication are in demand. Society always needs people who can make conscious choices, take initiative, make decisions, be confident and decisive – that is, those who have the necessary leadership qualities. Today, due to the full-scale invasion of Russia, society is undergoing significant cultural and political changes, and with the changes in society, the idea of the ideal of a person capable of organizing effective interaction and cooperation is changing. Such a person not only helps to overcome challenges and adapt to any challenges. This contributes to the harmonious realization of the individual in social activities. These are the traits that define a leader. In this regard, the study of the formation of leadership competence of higher education students in youth centers of Ukraine, which provide a platform for the practical application of theoretical knowledge, promote the development of communication skills and develop the ability to work in a team, is of particular relevance.

Key words: youth centers of Ukraine, leader, leadership competence, youth programs, higher education students, project activities.

Актуальність теми дослідження обумовлена тим, що сучасне суспільство потребує лідерів, фахівців, які здатні приймати виважені та обґрунтовані рішення, проявляти ініціативу, організовувати ефективну співпрацю в колективі та адаптуватися до швидких змін. У ході дослідження встановлено, що певні аспекти даної проблеми знайшли своє відображення в різних наукових джерелах. Так, шляхи оволодіння прийомами ефективного лідерства висвітлено в дослідженнях таких вітчизняних та зарубіжних учених, як М. Вебер, Д. Джуліан, І. Грищенко, С. Калашнікова, Б. Паригін, Е. Холландер та ін. Науково-методичні засади формування лідерської позиції, лідерських якостей особистості в закладах освіти різного типу обґрунтовано в наукових працях Д. Алфімова, Є. Зеленова, Т. Гури, В. Мороза, Н. Семченко та ін. Методи й форми формування лідерської позиції в учнів та студентів проаналізовано в наукових доробках Г. Авдєєвої, Н. Гутарьової, Н. Мараховської та ін. Вивчення лідерської компетентності майбутніх педагогів, які готуються до роботи в закладах освіти подано в роботах Л. Кожушко, Н. Кононець, О. Коркішко, О. Нестуля, О. Пахаренко та ін.

Проблема лідерства широко досліджується в педагогіці (О. Бойко, Н. Бабкова-Пилипенко, Т. Вежевич, Б. Головешко, В. Жигір, А. Зоріна, О. Кін, І. Краснощок, Ю. Кращенко, Н. Мараховська, В. Локшин, О. Маковський, І. Пинтосевич, Н. Семенченко, Р. Сопівник, Н. Сушик, О. Уманський, В. Ягоднікова та ін.) та педагогіки лідерства (Л. Грень, В. Михайличенко, О. Романовський); у соціології (М. Логунова, С. Садова, Н. Сушик та ін.), психології (Ю. Александров, В. Гончаров, А. Книш, Б. Новиков, С. Яблонський тощо).

Лідерські компетентності стають невід'ємною складовою професійного успіху в різних сферах діяльності, тому важливо визначити наскільки ефективні існуючі програми та методики, які використовуються в молодіжних центрах

України для розвитку лідерських навичок (Краснощок, 2021). Сьогодні молодіжні центри виконують важливу соціальну функцію, забезпечуючи неформальну освіту та створюючи сприятливе середовище для всебічного розвитку особистості.

Актуальність дослідження також обумовлена потребою в підготовці компетентних лідерів, здатних працювати у глобальному середовищі та взаємодіяти з представниками різних культур. Крім того, сучасний ринок праці висуває високі вимоги до молодих фахівців, вимагаючи від них не лише професійних знань, але й розвинених лідерських якостей. Роботодавці все частіше очікують від кандидатів наявності навичок ефективної комунікації, прийняття рішень в умовах невизначеності, управління конфліктами, уміння до мотивації команди та здатності брати на себе відповідальність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням формування лідерських якостей здобувачів вищої освіти присвячені праці таких українських дослідників, як І. Краснощок, Н. Коляда та О. Кравченко. Вони досліджували вплив освітнього процесу на розвиток лідерських компетентностей, аналізували методи виховної роботи та організації студентського самоврядування. При цьому деякі аспекти формування лідерської компетентності здобувачів вищої освіти, особливо в молодіжних центрах України, досі залишаються не розкритими. Зокрема, потребують детального аналізу програми, які застосовуються у молодіжних центрах України, а також їхня ефективність у розвитку лідерських навичок. Важливо дослідити їх вплив на особистісний і професійний розвиток здобувачів, а також виявити найкращі практики, які сприяють формуванню ініціативних та відповідальних лідерів.

Формулювання цілей (мета) статті, постановка завдання. Проаналізувати молодіжні програми та визначити їх роль у формуванні лідерської компетентності здобувачів вищої освіти в молодіжних центрах України.

Виклад основного матеріалу з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. У формуванні лідерської компетентності здобувачів вищої освіти важливу роль відіграють молодіжні центри. Вони виступають майданчиками для взаємодії молоді з суспільством, створюють унікальні можливості для розвитку талантів молодих людей, розширення знань і навичок молоді, а також активно впливають на соціальні процеси в країні. Розвинуті молодіжні центри мають потенціал стати центром культурного, освітнього і соціального життя молоді. Вони здійснюють різноманітні програми, заходи та проєкти, спрямовані на задоволення потреб та інтересів молоді. Адже, одним з головних завдань молодіжних центрів є залучення молоді до активної громадської участі та взаємодії з суспільством (Нікітов, 2023).

Уважаємо за доцільне зазначити, що станом на 2023 та на грудень 2024 року є збільшення відкриття молодіжних центрів та просторів по всій Україні. Збільшення кількості молодіжних центрів та просторів із 283 у 2023 році до 383 пояснюється кількома факторами, пов'язаними з військовими діями. По-перше, зростання потреби в підтримці молоді, зокрема внутрішньо переміщених осіб, сприяло відкриттю нових центрів як осередків психологічної, освітньої та волонтерської підтримки. По-друге, молодіжні простори почали активно відкриватися в більш безпечних регіонах, куди евакуювалися громадяни з

прифронтових територій. По-третє, значну роль відіграли міжнародні та державні ініціативи, спрямовані на відновлення та розвиток молодіжної інфраструктури. Отже, станом на кінець 2024 в Україні налічується 383 молодіжних центрів та просторів: 140 молодіжних центрів (13 обласних, 107 міських, 20 сільських) та 243 молодіжний простір, які продовжують працювати та майже повністю відновили свою роботу, але також продовжують надавати допомогу цивільному населенню.

Допоміжним у залученні молоді до діяльності у молодіжних центрах є інтернет-платформа «Молодіжні центри України», створення якої ініційовано Міністерством молоді та спорту України. Платформа призначена для надання актуальної інформації та сприяння взаємодії молодіжних центрів України. Інтернет-платформа виконує функцію як інформаційний сайт можливостей для молоді та, одночасно, оприлюднює програми для розвитку молоді, здійснює технічну підтримку тощо. Переваги електронного ресурсу полягають у доступності актуальних анонсів молодіжної роботи в різних куточках України. Ресурс дозволяє моніторити активність молодіжної роботи в країні, швидко долучатися до офлайн або онлайн подій. Це особливо корисно для здобувачів вищої освіти, які прагнуть поєднувати навчання з розвитком практичних навичок у вільний час.

Аналіз тематичних планів молодіжних центрів показав, що молодь зацікавлена тематикою розвитку лідерських якостей та комунікаційних навичок. Найбільш затребуваними виявилися тренінги з лідерства, публічного говоріння, проектного менеджменту. Заходи з такою тематикою допомагають молоді стати більш самовпевненою, активною та впливовою частиною суспільства (Нікітов, 2023).

З метою детального аналізу існуючих програм формування лідерської компетентності здобувачів вищої освіти в молодіжних центрах України розглянемо найбільш ефективні з них:

- Молодіжні обміни за програмою Erasmus+ від Klitschko Foundation. У жовтні 2024 року студентки Полтавської політехніки брали участь у молодіжному обміні в Берліні, де розвивали свої лідерські навички через участь у міжнародних проєктах та тренінгах. Програма Erasmus+ створює унікальні можливості для молоді отримати досвід міжкультурної комунікації, працювати у міжнародних командах та вирішувати глобальні проблеми (Erasmus+, 2024);

- Молодіжні центри як платформи для розвитку лідерських якостей. Молодіжні центри України організовують тренінги з лідерства, комунікацій та управління проєктами, створюючи умови для розвитку лідерських навичок у молоді.

Наприклад, Київський молодіжний центр регулярно проводить тренінги зі стратегічного мислення, командного лідерства та ефективної комунікації. Особлива увага приділяється практичному застосуванню знань, коли учасники не лише слухають лекції, а й виконують практичні завдання, беруть участь у групових проєктах та симуляціях реальних ситуацій. Кожен бажаючий може зайти на сайт центру (<https://www.kyc.kiev.ua>) та обрати подію, яка його цікавить (див. Рис.1).

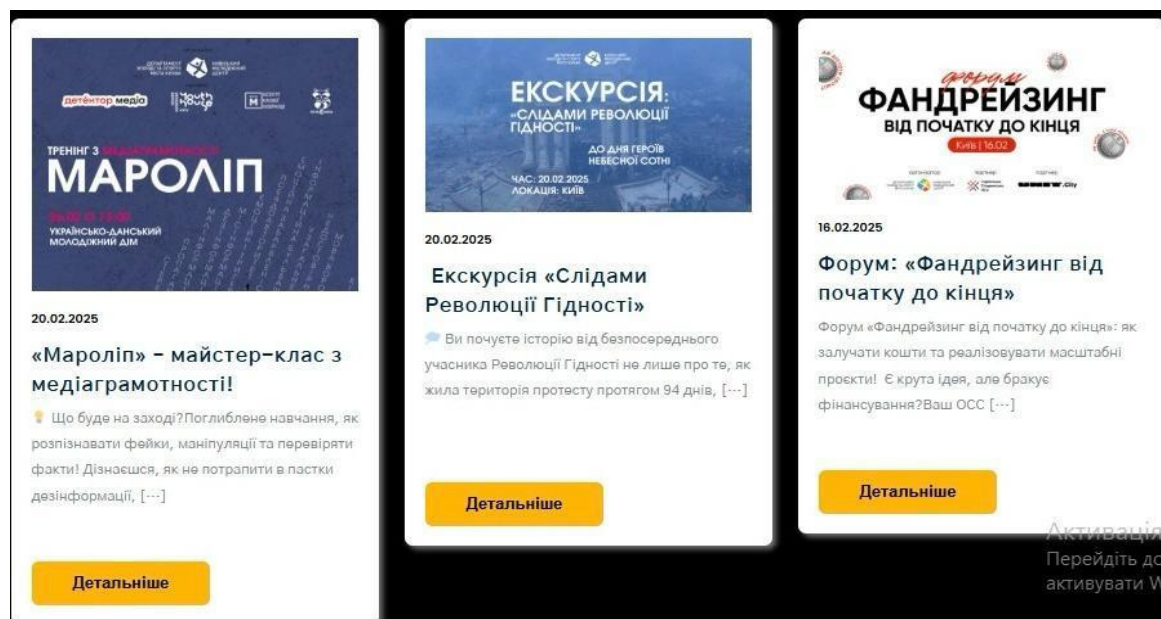


Рис. 1. Анонс заходів на сайті «Київський молодіжний центр»

Проект «Interexchange Academy – A Co-Creative Academy of Peacebuilding, Societal Inclusion and Greener Future» зібрав мотивовану молодь з України та Німеччини для обміну знаннями, ідеями та спільного навчання. Це освітня ініціатива, яка підтримується Klitschko Foundation, DFB-Stiftung Egidius Braun, Erasmus+ та European Solidarity Corps, спрямована на розвиток особистісного потенціалу учасників і їхню підготовку до роботи з життєвими викликами (Erasmus+, 2024).

За результатами опитувань та аналізу відгуків учасників можемо зробити висновок про те, які саме змістові аспекти представлених програм були найбільш корисними та вплинули на розвиток лідерських навичок. Відстеження професійного шляху здобувачів вищої освіти, які брали участь у даних програмах допомагає оцінити довгостроковий вплив молодіжних центрів на їхню кар'єру. Аналіз шляхів кар'єрного зростання, рівня професійної відповідальності та участі в суспільно-значущих проєктах учасників дозволяє визначити, наскільки сформовані у них лідерські навички сприяють досягненню професійного успіху. Це також дає можливість виявити зв'язок між участю в програмах молодіжних центрів та здатністю випускників цих програм ефективно керувати командами, приймати стратегічні рішення та ініціювати інноваційні проєкти.

Вважаємо за доречне представити найбільш поширені програми та методик, що використовуються в молодіжних центрах України для формування лідерських компетентностей у здобувачів вищої освіти (див. Табл. 1). Молодіжні центри, через свої програми та заходи, сприяють формуванню таких лідерів, забезпечуючи практичний досвід та підтримку в розвитку необхідних компетенцій (Коляда, Кравченко, 2020).

Таблиця 1.

Основні змістові складові програм та методик, що використовуються в молодіжних центрах для розвитку лідерських навичок

Назва програми/методики	Цільова аудиторія	Основні методи та форми навчання	Очікувані результати	Приклад реалізації
Тренінги з лідерства	Студенти закладів вищої освіти	Інтерактивні тренінги, рольові ігри, обговорення в групах	Розвиток навичок комунікації, управління командою, прийняття рішень	Київський молодіжний центр
Міжнародні обміни Erasmus+	Студенти та молодь від 18 до 30 років	Участь у міжнародних проєктах, міжкультурна комунікація	Формування глобального мислення, міжкультурної компетентності	Klitschko Foundation, обмін у Берліні (2024)
Проектна діяльність	Лідери студентського самоврядування, активна молодь	Реалізація соціальних проєктів, робота в командах	Розвиток навичок проєктного менеджменту, стратегічного мислення	Центр молодіжних ініціатив у Львові
Волонтерські програми	Студенти та молоді лідери	Соціальні ініціативи, допомога громадам, волонтерство	Формування громадянської відповідальності, соціальної активності	Молодіжний центр Волині
Цифрові лідерські програми	Молодь, зацікавлена у сфері IT та цифрових технологій	Онлайн-навчання, робота з цифровими платформами	Розвиток цифрового лідерства, медіаграмотності	Digital Youth Hub (м. Київ)

Крім того, молодіжні центри сприяють розвитку міжкультурного та міжнаціонального діалогу. Вони організовують обміни молоді, міжнародні проєкти та заходи, спрямовані на підтримку розуміння та толерантності між різними культурами. Яскравим прикладом цього є програми Erasmus+, що вже довели свою реальну ефективність. Це сприяє формуванню у здобувачів лідерської компетентності та робить їх здатними працювати разом із представниками різних країн та культур.

Також молодіжні центри стимулюють розвиток соціальної активності та громадянської відповідальності. Вони залучають молодь до волонтерських проєктів, громадських ініціатив та заходів, спрямованих на розв'язання соціальних проблем. Це формує в молоді почуття відповідальності за майбутнє своєї громади та країни, розвиває навички командної роботи, критичного мислення та вирішення конфліктів.

Крім того, участь у програмах молодіжних центрів сприяє особистісному розвитку, формуванню емоційного інтелекту, лідерства, впевненості у власних силах та самостійності. Молоді люди навчаються ефективно керувати своїм часом, визначати пріоритети та досягати поставлених цілей. Вони розвивають навички комунікації, публічних виступів та переконливої аргументації, що є важливими складовими лідерської компетентності.

У сучасних умовах глобалізації та цифрової трансформації молодіжні центри також сприяють розвитку цифрових компетентностей, медіаграмотності та підприємницького мислення. Це дозволяє молодим людям бути конкурентоспроможними на ринку праці, ініціювати інноваційні проєкти та створювати нові можливості для професійного зростання.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Ґрунтовне вивчення існуючих програм, що застосовуються в молодіжних центрах України, засвідчило їхню значущу роль у формуванні лідерської компетентності здобувачів вищої освіти. У ході дослідження розкрито ключові аспекти ефективного функціонування молодіжних центрів. Зокрема, доведено, що сприятливе дружнє середовище цих установ створює умови для розкриття потенціалу сучасної молоді та розвитку її лідерських якостей. Схарактеризовано інформаційну складову заходів із формування лідерської компетентності, що охоплює найзатребуваніші тематики, серед яких тренінги з лідерства, комунікативних навичок, управління командою та стратегічного мислення. Установлено, що залучення учасників значною мірою забезпечується привабливістю молодіжних програм, які активно анонсуються через інтернет-платформи. Окрему увагу приділено міжнародним обмінам, які сприяють розвитку міжкультурної компетентності, глобального мислення та навичок співпраці в міжнародних командах. Також доведено значущість проєктної діяльності, що дає змогу здобувачам застосовувати лідерські навички на практиці, набувати досвіду у сфері проєктного менеджменту та розвивати креативність.

Подальшого вивчення потребує аналіз наукових досліджень, що спрямовані на вивчення процесу становлення активної, відповідальної та свідомої молоді в умовах діяльності молодіжних центрів.

ДЖЕРЕЛА І ЛІТЕРАТУРА

Акімова, Т. (2021). Розвиток лідерського потенціалу державних службовців та керівників громадських і молодіжних організацій. URL: https://www.researchgate.net/publication/355481580_Trening_Rozvitok_liderskogo_potencialu_derzavnih_sluzbovciv_ta_kerivnikiv_gromadskih_i_molodiznih_organizacij

Дві студентки політехніки стали учасницями молодіжного обміну Erasmus+ від Klitschko Foundation, присвяченого розвитку лідерських навичок (2024). Національний університет Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка: веб-сайт. URL: https://nupp.edu.ua/news/studentki-stali-uchasnitsyami-obminu-vid-klitchko-foundation-prisvyachenogo-rozvitku-navichok.html?utm_source=chatgpt.com

Коляда, Н., Кравченко, О. (2020). Практичний досвід формування «soft-skills» в умовах закладу вищої освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 27(3). 137-145.

Краснощок, І. (2021). Формування лідерських якостей студентів як завдання виховної діяльності куратора студентської групи. URL: https://www.researchgate.net/publication/352280577_FORMUVANNA_LIDERSKIH_AKOSTEJ_STUDENTIV_AK_ZAVDANNA_VIHOVNOI_DIALNOSTI_KURATORA_STUDENTSKOI_GRUPI

Нікітов, Н. (2023). Молодіжні центри України як платформа для взаємодії молодіжних центрів з суспільством. URL: https://youthcenters.mms.gov.ua/newsarticle?id=8&utm_source=chatgpt.com

REFERENCES

Akimova, T. (2021). Development of the leadership potential of civil servants

and heads of public and youth organizations. URL: https://www.researchgate.net/publication/355481580_Trening_Rozvitok_liderskogo_potencialu_derzavnih_sluzbovciv_ta_kerivnikov_gromadskih_i_molodiznih_organizacij [in Ukrainian].

Two students of Polytechnic became participants of Erasmus+ youth exchange from Klitschko Foundation, dedicated to the development of leadership skills. National University “Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic”: website. URL: https://nupp.edu.ua/news/studentki-stali-uchasnytsyami-obminu-vid-klitchko-foundation-prisvyachenogo-rozvitku-navichok.html?utm_source=chatgpt.com [in Ukrainian].

Kolyada, N., Kravchenko, O. (2020). Practical experience in the formation of «soft-skills» in the conditions of a higher education institution. Current issues in the humanities. 27(3). 137-145 [in Ukrainian].

Krasnoshchek, I. (2021). Formation of students' leadership qualities as a task of educational activity of the curator of a student group. URL: https://www.researchgate.net/publication/352280577_FORMUVANNA_LIDERSKIH_AKOSTEJ_STUDENTIV_AK_ZAVDANNA_VIHOVNOI_DIALNOSTI_KURATORA_STUDENTSKOI_GRUPI [in Ukrainian].

Nikitov N. (2023) Youth centers of Ukraine as a platform for interaction between youth centers and society. URL: https://youthcenters.mms.gov.ua/newsarticle?id=8&utm_source=chatgpt.com [in Ukrainian].

АНОТАЦІЯ

Стаття є дослідженням існуючих програм, які використовуються в молодіжних центрах для розвитку лідерських навичок. Саме центри створюють унікальні можливості для молодих людей розвивати свої таланти, розширювати свої знання і навички, а також активно впливати на соціальні процеси, які відбуваються. Вони стали майданчиками для взаємодії молоді із суспільством. У сучасному світі зростає попит на фахівців, які не лише володіють високим рівнем професійної компетентності, а й здатні знайти підхід до аудиторії, керувати командами та надихати інших на досягнення спільних цілей. Уміння приймати обґрунтовані рішення, володіти навичками самоорганізації та вчасно й доречно проявляти лідерські якості дуже важливі для здобувачів вищої освіти. Лідерські навички стають особливо актуальними в умовах сучасних змін, адже вони сприяють забезпеченню якості освітніх організацій, досягненню балансу між гнучкістю та стабільністю, творчістю та результативністю. Лідерські якості є однією з ключових компетенцій, необхідних для успішної професійної діяльності у сучасному світі. На ринку праці відбуваються динамічні зміни, саме тому стають необхідними люди, які здатні забезпечити ефективне управління і комунікацію. Суспільству завжди потрібні люди, які вміють усвідомлено обирати, проявляти ініціативу, приймати рішення, бути впевненими в собі та рішучими – тобто ті, хто володіє необхідними лідерськими якостями. Нині, у зв'язку з повномасштабним вторгненням росії, суспільство зазнає вагомих культурних та політичних змін, а зі змінами в суспільстві змінюється й уявлення про ідеал людини, здатної організовувати ефективну взаємодію та співпрацю. Така людина не лише допомагає долати виклики та адаптуватися до будь-яких викликів. Це сприяє

гармонійній реалізації особистості у суспільній діяльності. Саме такі риси й визначають лідера. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває дослідження питань формування лідерської компетентності здобувачів вищої освіти в молодіжних центрах України, які надають платформу для практичного застосування теоретичних знань, сприяють розвитку комунікативних навичок та розвивають вміння працювати в команді.

Ключові слова: молодіжні центри України, лідер, лідерська компетентність, молодіжні програми, здобувачі вищої освіти, проєктна діяльність.

УДК 378.4 «364»:37.016:37.02

**FEATURES OF THE TEACHING OF HUMANITARIAN DISCIPLINES
AT THE MYKOLAIV NATIONAL AGRARIAN UNIVERSITY UNDER
THE CONDITIONS OF THE MARITAL STATE**

**ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН У
МИКОЛАЇВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ АГРАРНОМУ
УНІВЕРСИТЕТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

Наталія Шарата

доктор педагогічних наук, професор

E-mail: sharata@mnau.edu.ua

ORCID 0000-0002-6306-6934

Миколаївський національний
аграрний університет, Україна

Nataliia Sharata

D.Sc. in Pedagogy, Professor,

E-mail: sharata@mnau.edu.ua

ORCID 0000-0002-6306-6934

Mykolayiv National Agrarian
University, Ukraine

ABSTRACT

Russian military aggression against Ukraine has caused significant challenges for the higher education system, including significant restrictions on access to education. In response to these difficulties, higher education institutions are adapting the educational process by introducing innovative technologies and flexible learning formats. The main goal of such measures is to ensure the continuity of education and maintain its quality under martial law. The introduction of adaptive approaches allows to take into account the individual needs of each student, while maintaining access to knowledge and educational standards even in difficult circumstances.

The relevance of humanities education research is growing in times of crisis, as traditional teaching models are not effective enough in times of instability. The war has caused significant changes in the educational process, including the transformation of learning methods and the increase in stress factors that affect the mental state of participants of the educational process. The article examines the challenges faced by humanities education in the current context and analyzes adaptive strategies aimed at preserving the quality of education, supporting the psychological well-being of students and the effectiveness of learning in crisis situations.

The study of the humanities plays a key role in forming a stable connection between an individual and his or her own culture, which is extremely important for